

דפי עיון

במפרשים

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858 ד.ג.שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשס"ט

פרשת תרומה

א. כלי יקר.

פרק כב' פסוק כד': [כדן וצפית אתו זהב טהור. רבנו בחיי
עשה רמז ממלת זהב על ברפת
המזון: ז' - הינו ברפת הזן, ה' - הינו ברפת
הארץ, ב' - ברפת בנה. "ועשית לו זר זהב
סביב". בכל מה שזמין לו ה' לאכל משלחן
גבוה, ידמה בנפשו כאלו הוא מלך בעטרה
שעטרה לו מדת ההסתפקות. וכן אמרו רז"ל:
"ואל תתאוה לשלחנם של מלכים, כי שלחנד
גדול משלחנם וכתרך גדול מכתרם (אבות ו,ה).

שאלות

1. איך ולמה מחפש כרסנו פירות של דרש ורמז אמר רש"י הכתוב?
2. מה הרציון שכל זה קשור דוקא לאוכל?
3. מה על האדם "לדמות כנסה" ולמה?
4. כמה "שולחן גדול שולחנת"?

* * *

ב. אור החיים.

פרק כה' פסוק ח':

הדרגות הקדשה הם מא' עד ס' רבוא, וזה
בבחינת המספר ובבחינת האיכות כמה
הדרגות מאחד לאחד עד אין קץ. ובין שפן
כאשר אמר ה' למשה שישפן בתוכנו לא ידע
משה הדרגות של בחינת השוכן כמה שעורה
לזה נתחכם ה' וזכר אליו פדברים האלה
ושכנתי בתוכם ככל אשר אני מראה אותך
סמך ככל אשר וגו' לנשכנתי לומר כי אותה
בחינה המדברת עמו כשעור אותה המרפכה
אשר הנה מראהו ישפן בתוכם, וכפי זה תהיה
נקשרת תבת ככל וגו' עם ושכנתי וגו'.

ובדרגה רמז ירמז הכתוב באמרו בסדר זה
שהקדים ושכנתי בתוכם קדם אמרו
ככל לומר לו ענין גדול כי בחינת הקדשה
והדרגותיה לא בגדר המספר כי גבוה מעל
גבוה וגבוהים, והלא תמצא אומרים ז"ל (אבות
פ"ג) אחד שיושב ועוסק בתורה שכונה עמו
שנאמר (לעיל כ' כ"א) בכל המקום אשר אזכיר
את שמי ואמרו על ב' וגו' וה' ועשרה וכל
אחד כפי הדרגתו, ואמרו עוד (כ"ד פט"ד) שאין
השכינה שורה על פחות מסי' רבוא כי מטעם
זה לא נתנה תורה להאבות עד שהיו הבנים
במספר ס' רבוא, מאן מקיש ותרין פי

תרומה

1. פרשניו מוציא - מצטרף לפסוק - עם רמז חשוב בפסוק, מהו?
2. איך הוא פורש זאת מן הפסוקים?
3. דרשות הקדושה תלויות במספר ופאיכות, התוכל להסביר?
4. איך הוא קושר את: "ככל" עם "ושכנתיו"?

* * *

ג. ביאור יש"ר.

פרק כה' פסוקים כא', כב': (כא) ואל הארץ. שיעורו אחר שתתן את העדות אל הארון, וכן מלינו כשהקים את המשכן נתן תחילה את העדות אל הארץ ואח"כ שם את הכפורת למעלה: (כב) ונודעת. הזמן המזומן ומיוחד לעשות צו דבר יקרא מועד, וכן נקרא מקום הקבוצ לזמן ידוע מועד, ופי' הכתוב פה, המקום ההוא הקבע לך להראות לך ולדבר עמך לזמן ידוע, ולכן נקרא אוהל מועד, לפי ששם נועד השם עם משה, וגם היו ישראל נועדים ונקבלים שם: את כל אשר אצוה. מוסב על ודברתי אתך ומה לדבר, את כל אשר אלזו וגו', והמשך הכתובים כך, אחר שגמר מעשה כרוזים, ביאר לזוהי לורך יעשה, ואמר כאשר תשים הכפורת על הארון (אחר שתתן בתוכה את העדות) אז אועד לך שם לדבר אתך:

שאלות

1. מה הקושי האפשרי בפסוק כא' ואיך פרשניו מבארו?
2. מה קשה לו לכתחילה בצנין פירוש המילה: "מועד" ואיך הוא מסבירה?
3. האם מלה זו יכולה להאמר עם צל זמן וסם צל מקום ואיך?
4. מה מחדש פרשניו בקטע האחרון: "את כל אשר אצוה"?

* * *

ד. אברבנאל.

פרק כה' פסוקים כו'-כט':

ולענין ההולכה ונשיאות השלחן והעתקו ממקום למקום, צוה: "ועשית לו", רוצה לומר כ-כז לשלחן, "ארבעה טבעות זהב", ושיתן אותם על ארבעת הפאות אשר לארבע רגליו. והרגלים היו בתחתית השלחן, ושם היו הטבעות בזויות השלחן ורגליו. וכדי שלא יחשוב לתת הטבעות במסגרת עצמו שהוא בעליון השלחן, הוצרך לומר: "לעומת המסגרת תהיינה הטבעות", כלומר שיהיו למטה בנכחיות זויות המסגרת. ויהיו הטבעות ההם "בתים לברים", שיכניסו הברים באותם הטבעות לשאת את השלחן. ונמשך מזה, שבעת המסעות והדרך⁶⁰ היה השלחן עליון על כתפי הנושאים אותו, ולכך צוה מיד על מעשי הברים וצפויים זהב.

וכן צוה על הכלים הצריכים לשלחן, באמרו: "ועשית קערותיו", והם הדפוסים שבהם כט יאפו את לחם הפנים, העומדים כשלשה דפנות חיי"ת. ולפי שהיה הלחם עשוי כמו תיבה פרוצה משתי רוחותיה, ושולים לו מלמטה, וכופל מכאן ומכאן כלפי מעלה כמין כותלים, לכן נקרא - לחם הפנים. והיה נאפה בדפוס של ברזל, וכשמוציאו מן התנור ביום ששי נותנו בדפוס של זהב עד למחר ביום השבת שמסדרו על השלחן¹, ואותו דפוס של זהב נקרא - קערה. "וכפותיו" הם המזרקים לשמש בהם לחם בשלחן. ורש"י² כתב ש"כפותיו" הם הבויכין שנותנין בהם הלבונה. ו"קשותיו" הם כמין חצאי קנים חלולים נסדקים לאורכו והיו של זהב, מונחים בין לחם ולחם כדי שיכנס הרוח ביניהם ולא יתעפשו. ו"מנקיותו אשר יסך בהן", כתב רש"י שהם סניפים כמין יתירות של זהב עומדין בארץ, וגבוהים עד למעלה מן השלחן כנגד גובה מערכת הלחם, ומפוצלין ששה פצולין זו למעלה מזו. וראשי הקנים שבין לחם ולחם סמוכין על אותם פצולין, כדי שלא יכבד עליהם משא לחם העליונים על התחתונים וישברו.

ואמר אחר זה: "זהב טהור תעשה אותם". להגיד, שעם היותם כלי שרת, לא יקלו בעיניהם אותם הכלים לעשותם מזהב בלתי מזוקק, כדי שיהיו יותר חזקים לשמש, אבל על כל פנים כלם יהיו זהב טהור. והיה תכלית השלחן לשיתן עליו לחם הפנים, רוצה לומר שיש לו פנים לכאן ולכאן מצדי הבית¹. או שנקרא - לחם הפנים, מלשון: לפני יי' תמיד²,

כ"ז

תרומה

אלף

1. קטע הראשון מסביר פרשנו קדיוק, איך ולמה נבנה הארון, התוכל להסביר?
2. פרשנו מסביר שגזת ההולכה היה הארון לבנה מכתפי הנושאים, איך ולמה?
3. קטע השני ממשק פרשנו לתאר בפרוטרוט את הכלים ואת אופן שימושם, מה קדיוק מתואר כאן?
4. מה צנין "זהה טהור" בא ללמדנו?
5. למה נקרא "לחם הפנים"?

* * *

ה. תוספת ברכה.

פרק כ"ו פסוק ט"ו:

ויעשית את הקרשים למשכן (כ"ו ט"ו) -
 רש"י מדייק את ה' הידיעה במלת הקרשים, שמובנו כמו דבר ידוע מכבר, ובאמת לא נזכר עד עתה דבר על אדות קרשים, ומביא דרש על זה.
 ועל דעתי אפשר לבאר זה בפשיטות, משום דכל הדברים בבנין, שהשיב בפרשה. אין הכרח שיבאו, והם באים רק לגוי וליופי ולשכלול הבנין בכלל, אבל אפשר גם בלעדם, כמו לולאות וקרסי זהב ויריעות עזים וכדומה, ולכן אם לא צוו לעשותן לא היו עושין אותן מעצמם, ומפני זה באמת לא שייך בהם ה' הידיעה, לומר, ועשית הלולאות, הקרסי זהב, היריעות עזים. אבל קרשים הוא דבר מוכרח לבנין לדפנות לרצפות וכדומה, וכל בנין לא יתכן בלעדם, וגם אם לא נצטוו היו עושין מעצמם, ולכן אמר, ואת הקרשים - הקרשים המוכרחים לבנין, תעשה כך וכך.

אלף

1. מה הקוים?
2. קרא את רש"י, למה הוא נאלץ להשתמש במדרש אגדה כאן?
3. תשובתו של פרשנו מתייחה בפשטותה ובהצלחתה, התוכל לפרא?

* * *